

Grafikbiennial 5+5

Örnsköldsviks Museum & Konsthall, till 8 dec

En dag i somras begav jag mig längst ut på Djurgården i Stockholm för att se något jag sett fram emot: Hans Wigerts separatutställning, en välvald fullträff i Thielska Galleriets senare historia. På det övre planet mötte jag Ulf Linde och Nina Öman som avslutade hängningen av en helt annan utställning. Jag kommer nog aldrig att förlika mig med hur jag förväxlat datum och missade vad jag vet var en höjdpunkt.

I Örnsköldsviks konsthall får jag sent i november viss tröst. I stafettbiennalen 5 +5 har Jan K Persson bjudit in Wigert som medutställare och Wigert finns närvarande med sex torrnålsgravyrer. Jag har kanske sett bilderna förut men aldrig, på riktigt, de tryckta bladen och dess varma svärta. Bo Madestrand skrev det i somras och Wigert säger det själv i den aktuella katalogtexten. Han står i förbindelse med traditionen. Han länkar till föregångarna både inom grafik och måleri samtidigt som han är absolut närvarande och jämsides i samtiden.

Medan såväl skulptur, måleri och textil sägs befinna sig i ett utvidgat fält hör man sällan någon hävda att grafiken skulle vara belägen just där. Grafik, *printmaking*, ger ju nyckeln till mångfaldigande och därmed till upprepning, tillgänglighet, distribution, massproduktion. Vad som därmed vunnits förtäljer Walter Benjamin. I den grafiska konstens värld tycks det upprepningsbara ändå gå att förena med både autenticitet och aura. Som hos Wigert. De tio grafiker som intagit utställningsrummet i Örnsköldsviks Konsthall tänjer och tolkar grafikbegreppet åt vitt skilda håll. Den isländska gästen Valgerdur Hauksdottirs verk utnyttjar ett stort register när hon blandar måleri med fragment varav de flesta är framställda med tryckta tekniker.

Schablonen, klichén som öppnar vägen till det repetitiva och mångfaldigande utnyttjas av flera som element i själva bildskapandet. Två har valt greppet att sammanföra tryckschablonen med industritillverkad och massproducerad textil. Jonas Liveröd har vinnlagt sig om att söka det klichéartade när han trycker dit en kronhjort på svart, tungt fallande siden. Fredrik Lindqvist återbrukar och frossar i massproducerad mönstrad industritextil och tycks ha hittat en guldgruva någonstans i Centraleuropa. Han arbetar i Ingolstadt. Hans egna tillägg i träsnitt lånar också drag från masskultur och seriemagasin men i annan skala. Här uppstår flera krockar som knockar betraktaren. Det repetitive utnyttjas också av utställningens curator Jan K Persson som prestigelöst gjort sig själv till en seriefigur som försätts i oförutsägbara och oupptänkliga bryderier.

Trots skillnad i teknik och uttryck finns ett släktskap mellan dessa drabbade figurer och de vi möter hos Britt Hillbom och Ingela Svensson. Grafiken redovisar mer än andra konstarter det tekniska förfarandet bakom bilden. Medan själva bilden ofta redovisar mänskliga och existentiella villkor och relationer som kan gränsa till det omöjliga. Som hos Wigert. Så gör nog också Ann-Kristin Källströms grafiska bild på betong. Men hon låter en snötyngd gran bära på bördan. Jag dras till detta verk som till den snöiga och sorgsna bilden Vinterlandskap av Caspar David Friedrich. En målning som fanns på Nationalmuseum för några år sedan inlånad från National Gallery i London. Källström anger att hennes verk är under arbete. Det är säkert utvecklingsbart. Men för mig har hon redan uppnått något märkvärdigt. En nedstämd och lågt ställd bild som förmår fånga vår uppmärksamhet och får betraktaren att stanna upp och ta ett extra varv. Den grafiska bilden som monument.

5 + 5 är en grafikbiennial i stafettform där fem konstnärer knutna till Örnsköldsviks kollektivverkstad, ÖKKV, bjuder in var sin partner. Det sker nu för tredje gången. Bakom de engagerade Ö-vikskonstnärerna finns alltså tio föregångare som haft stafettpippen. Det är en lyckad konstruktion som borgar för kontinuitet. Formen lyfter fram de lokalt aktiva samtidigt som kretsen och perspektivet vidgas. Det skapar samband och sammanhang både i tid och rum.

KONST I VÄSTERNORRLAND

Landstinget, Regional Utveckling, 871 85 Härnösand 0611-80214

Red: Mats de Vahl mobil:070-2476939 epost: mats.de.vahl@lvn.se

I Örnsköldsviks museum upptar stafetten det stora utställningsrummet i bottenplanet. Det är ett vackert och attraktivt rum för de utställningar som precis passar in där. Men när utställningsformatet överskrider rummets gränser saknas möjlighet att utvidga det på ett likvärdigt sett. Nu hänger en del av stafettens verk i korridoren bortom kaféet och receptionen. En passage som inte ger samma dignitet åt de utställda bilderna som själva konsthallen. Ett videoverk av Magdolna Szabó som tas upp i katalogen visas inte alls. Ett videoanpassat rum en trappa upp gjorde inte Szabós video full rättvisa. Men grafikstafetten går vidare. Från 14 januari till 4 mars visas utställningen i Ebelingmuseet I Torshälla i Eskilstuna kommun.

Text och foto: Margareta Klingberg
Volym 2011-11-29